

Motion till riksdagen

1989/90:So313

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

Ett handikappanpassat samhälle

Bakgrund

Grundsynen i miljöpartiet de grönas politik är att alla människor ska ha samma tillgänglighet till ett värdigt liv. Det gäller både barn, vuxna och äldre, med eller utan handikapp. Det gäller också rätten till arbete, bostad och möjligheterna till ett socialt liv.

Många handikappade kan med relativt enkla medel leva i de flesta miljöer och klara många situationer själva. Dessutom ska vi ge dem verktyg för att kunna ha inflytande över sin egen situation och minska beroendet, och att andra styr över deras liv.

För att det skall bli möjligt ska arbetsplatserna handikappanpassas. Vi har i dag med hjälp av modern teknik möjlighet att ge många, även svårt handikappade, ett intressant och meningsfullt arbete.

- Bilstödet skall ges generöst och talmodigt. Där är AMU i Hedemora ett föredöme med kunskaper och personligt engagemang. Bäst i Sverige, Europa och kanske i världen på att handikappanpassa bilar.
- Bostäderna skall anpassas för rörelsehindrade, syn- och hörselskadade, allergiker m.fl.
- Ledsagarverksamheten och färdtjänsten skall byggas ut efter behov och det måste bli fler ledarhundar, teckenspråkstolkar och dövstumtolkar.
- Kollektivtrafiken, då främst tåg och bussar, skall handikappanpassas.
- De dubbelhandikappade och utvecklingsstörda, som är vårt samhälles allra svagaste och mest utsatta grupper, skall uppmärksammas speciellt.

Man brukar säga att ett samhälles kvalitet och värde kan mätas i hur vi tar hand om dessa, våra allra svagaste.

Vi är inte gamla, unga, invandrare eller svenskar, handikappade eller friska en gång för alla. I livets början och slutskede behöver vi extra vård och omsorg. En helt frisk, ung människa kan i en handvändning förändras till en svårt handikappad person. Det finns många invandrare i Sverige som nyligen kommit hit, kanske som flyktingar, och andra av oss är invandrare i tredje eller fjärde led.

Det behövs en helhetssyn, en djup insikt över den betydelse människosynen har för oss som planerar samhällsbygget. För miljöpartiet de gröna är

alla människors lika värde en självklarhet. Men det krävs omtanke, planering, pengar och konsekventa handlingsprogram för att ge uttrycket "människors lika värde" ett reellt innehåll.

Mot. 1989/90
So313

Låt de handikappade vara med

När det gäller boende finns behovet av en god och långsiktig planering. I byggnadsnämnder och plangrupper, på arkitektkontor, på Boverket och i andra instanser där bostäder, byggnation och samhällsplanering utförs ska representanter för handikappörelsen finnas med. Olika alternativ inom boendet skall behållas och byggas ut. Små vårdhem, gruppboende, ensamlägenheter och boende hos anhöriga bör finnas sida vid sida. Ingen lösning passar för alla.

När det gäller gruppboende bör något större enheter än 4–5 personer eftersträvas, kanske ska man seriekoppla flera små lägenheter. Detta för att ge större stimulans åt de boende och undvika ensamarbete för de anställda. Det har visat sig att de grupper som klarar sig med endast en vårdare sällan får behålla den anställde någon längre tid och ensamarbete hör till det mest påfrestande som finns.

De handikappade måste vara med på ett tidigt stadium också inom transportsektorn, särskilt vid utvecklingen av kollektiva transportmedel. Om de olika handikappgruppernas behov tillgodoses i ett tidigt skede av planeringen behöver man inte göra handikappanpassningen i efterhand. På gatorna behöver inte trappor leda in i affärerna, trottoarkanter slopas eller göras låga vid övergångsställen, skyddsräcken för synskadade vid cykelställ byggas, heltäckande mattor försvinna i offentliga miljöer och rökning förbjudas, höj- och sänkbara trappsteg installeras i bussar och tågvagnar. Allt kan utföras direkt och det behövs inga dyra ändringar i efterhand.

När det gäller personlig vårdare skall den handikappade i den utsträckning det är möjligt själv få välja vårdare. Anhörig skall också kunna anställas.

Bilstödet höjdes väsentligt under 1989 och många fler gavs denna fantasiska möjlighet till frihet och rörlighet. Miljöpartiet de gröna vill minska bilismen, men när det gäller de handikappades bilinnehav är vi beredda att stödja en ökning. Möjligheten att få bilstöd efter 65 år måste återinföras.

Arbetsplatserna skall så vitt möjligt nå en fullständig individuell handikappanpassning, utformad på maximalt bästa sätt, anpassad i tid, 4.6 eller 8 timmar/dag med flexitid och lämpliga pauser. För gravt hörselskadade behövs texttelefon och tolkhjälp, för synskadade bland annat möjlighet att ha ledarhund på arbetet, för allergiker en för dem anpassad miljö osv.

För flera grupper är det dock omöjligt att delta i arbetslivet på grund av alltför svåra fysiska och/eller psykiska handikapp. Här återstår vård och habilitering med stor hänsyn, ömhet och kunskap. Familjer, anhöriga och vänner skall höras och stor hänsyn skall tas till deras möjligheter att vara delaktiga. Avlastningshem, växelvärd och gruppboende med stor personaltäthet är alternativ som skall ges hög prioritet.

Men hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vid handikappanpassning nya rön inom tekniken tas till vara kontinuerligt och i övrigt vad i motionen anförts om handikappanpassning på arbetsplatser.¹]

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att möjligheten till bilstöd återinförs för personer över 65 år.

2. att riksdagen beslutar bygga ut ledarhundsutbildningen och tolkverksamheten enligt vad som anförts i motionen.

[att riksdagen beslutar om vad i motionen anförts om trafikens handikappanpassning.²]

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om dubbelhandikappade och svårt utvecklingsstörda.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handikappades deltagande i samhällsplanering och byggande.³]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av olika typer av boende.³]

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ensamarbetandes situation.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om eget val av vårdare.

Stockholm den 24 januari 1990

Claes Roxbergh (mp)

Inger Schörling (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Anita Stenberg (mp)

¹ 1989/90:A286

² 1989/90:T932

³ 1989/90:Bo549